

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Анотація. Визначено, що для забезпечення фінансової стабільності банківської системи потрібен чіткий організаційно-економічний механізм, який має включати: регламентацію; зовнішніх і внутрішніх суб'єктів; об'єкти (параметри впливу Національного банку України на фінансову стабільність банківської системи, параметри функціонування державних банків, параметри функціонування банків з іноземним капіталом, параметри функціонування банків із вітчизняним приватним капіталом, рух фінансових потоків у межах банківської системи).

Складові організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової стабільності банківської системи доповнено: у межах блоку інформаційно-аналітичного забезпечення — індикаторами фінансової стабільності банківської системи (індикатори впливу центрального банку на фінансову стабільність банківської системи та індикатори фінансової стабільності банків другого рівня) і макроекономічними детермінантами забезпечення фінансової стабільності банківської системи; у межах блоку методологічного забезпечення — диференційованим підходом до оцінювання фінансової стабільності банківської системи; розробки методичним підходом до визначення впливу на фінансову стабільність банківської системи суб'єктного чинника; методичним інструментарієм визначення цільових параметрів ефективності державних банків для забезпечення фінансової стабільності банківської системи; методичними засадами встановлення узгодженості фінансових потоків у системі забезпечення фінансової стабільності банківської системи.

Практична значущість механізму полягає у поєднанні методологічного, організаційно-інструментального, інформаційно-аналітичного, методичного забезпечення та у спрямуванні їхньої дії на забезпечення здатності банківської системи підтримувати стан фінансової рівноваги, протистояти негативному впливові зовнішніх і внутрішніх факторів, нейтралізувати ризики і кризові тенденції, ефективно виконувати свої функції.

Ключові слова: банківська система, фінансова стабільність, рівновага, механізм, регламентація, забезпечення, системний підхід, потоковий підхід, інструментарій.

Формул: 0; рис.: 2; табл.: 0; бібл.: 16.

Abstract. The article defines that in order to ensure the financial stability of the banking system, a clear organizational and economic mechanism is required, which should include: regulation; external and internal subjects; objects (parameters of influence of the National Bank of Ukraine on the financial stability of the banking system, parameters of functioning of state banks, parameters of functioning of banks with foreign capital, parameters of functioning of banks with domestic private capital, movement of financial flows within the banking system).

The components of the organizational and economic mechanism for ensuring the financial stability of the banking system have been supplemented by: within the IT unit — indicators of financial stability of the banking system (indicators of the central bank's influence on the financial stability of the banking system and indicators of financial stability of banks of the second level) and macroeconomic stability systems; within the block of methodological support — a differentiated approach to assessing the financial stability of the banking system; development of methodical approach to determining the impact on the financial stability of the banking system of the subject factor; methodological tools for determining the performance targets of state-owned banks to ensure the financial stability of the banking system; methodological principles of establishing consistency of financial flows in the system of ensuring the financial stability of the banking system.

The practical significance of the mechanism lies in the combination of methodological, organizational-instrumental, information-analytical, methodological support and in directing their action to ensure the ability of the banking system to maintain the state of financial equilibrium, counteract the negative influence of external and internal factors, neutralize risks and crisis tendencies, functions.

Keywords: banking system, financial stability, equilibrium, mechanism, regulation, provision, system approach, flow approach, toolbox.

Formulas: 0; fig.: 2; tabl.: 0; bibl.: 16.

Кузнецова А. Я.

*доктор экономических наук, профессор,
ректор ГВУЗ «Университет банковского дела», Украина;
e-mail: angel@ubs.edu.ua; ORCID ID: 0000-0003-3590-7625*

Погореленко Н. П.

*доктор экономических наук, доцент,
Харьковский учебно-научный институт
ГВУЗ «Университет банковского дела», Украина;
e-mail: pogorelenko.n.p@gmail.com; ORCID ID: 0000-0001-9815-9818*

МЕХАНИЗМ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ СТАБИЛЬНОСТИ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ УКРАИНЫ

Аннотация. Доказана необходимость разработки четкого организационно-экономического механизма, который должен включать: регламентацию; внешних и внутренних субъектов; объекты (параметры воздействия Национального банка Украины на финансовую стабильность банковской системы, параметры функционирования государственных банков, параметры функционирования банков с иностранным капиталом, параметры функционирования банков с частным капиталом, движение финансовых потоков в рамках банковской системы).

Сформированная парадигма механизма является совокупностью общих основ и концептуальных подходов, которые позволяют учесть современные условия банковской деятельности, предусматривают отход от формальной констатации очевидных компонент и введения в него актуальных регуляций.

Практическая значимость механизма заключается в сочетании методологического, организационно-инструментального, информационно-аналитического, методического обеспечения и в направлении их действия на обеспечение способности банковской системы поддерживать состояние финансового равновесия, противостоять негативному влиянию внешних и внутренних факторов, нейтрализовать риски и кризисные тенденции, эффективно выполнять свои функции.

Ключевые слова: банковская система, финансовая стабильность, равновесие, механизм, регламентация, обеспечение, системный подход, потоковый подход, инструментарий.

Формул: 0; рис.: 2; табл.: 0; библи.: 16.

Вступ. Головною умовою перебудови банківської системи України є її дієвість та функціональна спрямованість на потреби економічного розвитку країни, функціонування окремих суб'єктів господарювання, виконання зобов'язань перед клієнтами банків та надання фінансових послуг населенню. Досягнення окреслених цілей неможливе без забезпечення фінансової стабільності банківської системи.

Поряд із позитивними змінами у банківській системі, 2019 року зокрема, підвищенням прибутковості функціонування банків України, наявністю значних обсягів високоякісних ліквідних активів у їхніх балансах, розвитком споживчого кредитування, прояви останніх кризових процесів, починаючи з 2014-го, засвідчили нездатність банківської системи абсорбувати наявні дисбаланси, а отже, недостатній рівень її фінансової стабільності. Крім цього, висока частка непрацюючих кредитів у активах і надмірна концентрація капіталу в державних банках є джерелом системних ризиків і негативно впливає на фінансову стабільність банківської системи, що потребує розроблення комплексного механізму її забезпечення.

Аналіз досліджень і постановка завдання. Ґрунтовний огляд наукових досліджень у яких започатковано розв'язання проблеми побудови організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової стабільності банківської системи, проведено у [1]. Наукові дослідження щодо об'єкта дослідження викладатимуться як результат проведених досліджень, викладених у [2], у частині поєднання методологічного, організаційно-інструментального, інформаційно-аналітичного, методичного забезпечення та у спрямуванні їхньої дії на забезпечення здатності банківської системи підтримувати стан фінансової рівноваги, протистояти негативному впливові зовнішніх і внутрішніх факторів, нейтралізувати ризики і кризові тенденції, ефективно виконувати свої функції.

Метою статті є побудова у межах системної парадигми механізму забезпечення фінансової стабільності банківської системи зі структуруванням та окресленням взаємозв'язків між його складовими.

Результати дослідження. Побудова будь-якого механізму неможлива без розгляду відповідних складових — регламентації, забезпечення, суб'єктів та об'єктів. Спинимось на них більш докладно.

1. Регламентация або сукупність встановлення певних правил — те, що в цьому разі реалізується через сукупність чинних нормативно-правових актів.

2. Складова «забезпечення» запропонованого механізму містить такі блоки: методологічне, організаційно-інструментальне, інформаційно-аналітичне, методичне.

Методологічною основою механізму забезпечення фінансової стабільності є системний і процесно-потоковий підходи, які були розглянуті у [3; 4], а також принципи, на яких ці підходи ґрунтуються. Також вважаємо за доцільне разом із загальними принципами системного підходу включити до методологічної складової специфічні принципи забезпечення фінансової стабільності банківської системи щодо банківського регулювання:

- цілеспрямованість — апріорне врахування в усіх складових макропруденційної політики цільової мети — забезпечення фінансової стабільності банківської системи;

- відкритість — відповідні коригувальні дії ключових органів, які забезпечують досягнення системою фінансової стабільності, мають бути максимально прозорими та зрозумілими іншим учасникам ринку для досягнення суспільного консенсусу щодо узгодженості цілей розвитку банківської системи та відповідних регуляцій;

- ієрархічна узгодженість — взаємодія регуляторних складових, орієнтованих на

узгодженість макроекономічних впливів (спрямованих на пропорційний розвиток усіх секторів фінансової системи) та інтересів розвитку банківської системи (спрямованих на досягнення фінансової стабільності);

- цілісність регулювання — будь-які регуляції, спрямовані на забезпечення фінансової стабільності банківської системи, направлені на досягнення цілісності усіх структурних складових банківської системи;

- стимулювання — усі запроваджені управлінські впливи та регуляції повинні стимулювати задіяних учасників до активної участі в досягненні результату, на який вони спрямовані;

- збалансованість інтересів — макропруденційна політика, яка забезпечує фінансову стабільність банківської системи, враховує інтереси не тільки ключових ринкових суб'єктів (домогосподарства і корпорації), які формують вхідні фінансові потоки до банківської системи), а й суспільства (яке, зазвичай, зазнає негативного впливу від банківських криз) і власників банків (які відповідають акціонерним капіталом за результати ризик-менеджменту своїх банків);

- відповідальність — усі відносини, які опосередковують банківську діяльність, перебувають у правовій площині, за порушення яких відповідальність несе будь-який їхній суб'єкт (незалежно від рівня управлінського впливу);

- законність — суб'єкти та об'єкти регулювання реалізують свою діяльність виключно у правовому полі відповідно до чинної нормативно-правової бази.

До організаційно-інструментального блоку нами віднесено інструменти забезпечення фінансової стабільності банківської системи (розглянуто у [2]) на рівні регуляторів та на рівні банків другого рівня. На рівні регуляторів ці інструменти включають інструменти монетарної, макро- та мікропруденційної політики, на рівні банків — інструменти управління достатністю капіталу, ліквідністю, прибутковістю, якістю активів, фінансовими ризиками.

Ключовими «стовпами» організаційно-інструментальної складової, в основі яких — ризик-орієнтований підхід до банківського нагляду, є такі:

- макропруденційне регулювання (макропруденційний аналіз, макропруденційний нагляд (у тому числі — SREP, supervisory review and evaluation process), макропруденційна політика). Основою макропруденційного регулювання є макропруденційний аналіз, який Національний банк України (з посиланням на МВФ [5]) визначає як метод проведення постійного моніторингу, комплексного аналізу стану фінансової системи, її внутрішніх взаємозв'язків, взаємодії з реальним сектором, бюджетною сферою, а також тенденціями розвитку світових фінансових і товарних ринків з метою забезпечення стабільного функціонування. Щодо змісту макропруденційної політики, то НБУ [6] її визначає як політику, спрямовану на виявлення та оцінку системних ризиків для фінансової стабільності та вжиття заходів щодо мінімізації цих ризиків;

- система ризик-менеджменту в банках (у тому числі: система аналізу та оцінки ризиків, система дотримання економічних нормативів діяльності банків, рейтингова система CAMELSO). Саме ризики сьогодні — «ядро», навколо якого так чи інакше будується вся система. Ця теза підтверджується тим, що останнім часом банки під час аналізу своїх операцій змінили підхід від формального — на орієнтований на ризик. Нагляд на основі оцінки ризиків було обрано НБУ як внутрішній процес для забезпечення більшої послідовності та ефективності інспектувань банківських установ;

- Базельські угоди про капітал, які мають особливе значення для вдосконалення системи управління ризиками та посилення фінансової стабільності. Важливі новації нових капітальних стандартів — підвищення якості структури власного капіталу, істотна зміна (у бік підвищення) необхідної квоти капіталу, зменшення системного ризику та достатня кількість часу для переходу на нові нормативи регулювання. Хоча банківські фахівці

висловлюють занепокоєння щодо розвитку економіки та падіння зростання світового ВВП унаслідок виконання банками нових стандартів (що спричинить зниження прибутковості та підвищення вартості запозичень), у Базельському комітеті наполягають на посиленні ринкової дисципліни банківських установ та, відповідно, вдосконаленні капітальної частини балансів;

- система раннього реагування (Early Warning System);
- щорічна оцінка фінансової стійкості банків і банківської системи України;
- Кредитний реєстр Національного банку України;
- стандартизація та деталізація методологічних процедур;
- робота з підвищення якості аудиторських послуг;
- реформа корпоративного управління в банках (насамперед державних);
- спрощення процедур реорганізації та капіталізації банків;
- погодження керівників банків;
- нагляд за банківськими групами;
- нагляд за прозорістю структур власності банків;
- діагностика пов'язаних із банками осіб.

Реалізацію визначених організаційних складових забезпечують відповідні структурні підрозділи Національного банку України, серед яких такі: Департамент фінансової стабільності; Департамент банківського нагляду; Департамент виїзних перевірок банків; Департамент фінансового моніторингу; Департамент супроводження кредитів; Департамент статистики та звітності; Департамент монетарної політики та економічного аналізу; Департамент методології. Ці підрозділи діють у межах визначених повноважень і функцій, які регламентовані внутрішніми розпорядженнями [7] і підпорядковані задекларованій Місії Національного банку України — забезпечення цінової та фінансової стабільності з метою сприяння сталому економічному розвитку України.

Аналіз розподілу функцій і повноважень створених структурних одиниць, які формують фарватер розвитку системи забезпечення фінансової стабільності в Україні, — Ради з фінансової стабільності, Комітету з фінансової стабільності (стратегічний рівень), Департаменту фінансової стабільності [8] свідчить про те, що увага до цього питання з боку ключових регуляторів має доволі системний і комплексний характер.

Важливим організаційним елементом є кадрове забезпечення, що реалізується на рівнях: співробітників відповідних структурних підрозділів НБУ; відповідних структурних підрозділів банків 2-го рівня (починаючи від операційних підрозділів, ризик-менеджменту, фінансового менеджменту, закінчуючи колегіальними органами банку та внутрішнім аудитом).

Вагома вимога — високий якісний кадровий склад персоналу кожного рівня та постійне підвищення його кваліфікації.

Щодо співробітників структурних підрозділів НБУ. Як зазначається у Стратегії Національного банку [9], «ресурсний напрям трансформації Національного банку розвиває адаптивність внутрішніх ресурсів Національного банку до стратегічних завдань шляхом розвитку нового лідерства і фокусу на особистості, формування команд та розвитку культури ощадливого й ефективного користування державними ресурсами».

За інформацією Річного звіту Національного банку України за 2017 рік [10], протягом звітного періоду «розпочалася трансформація моделі компетенцій Національного банку, передумови для якої закладено ще 2015 року, в 2017-го розроблено модель управлінських компетенцій, що базується на цінностях Національного банку та управлінському профілі». В основі впроваджених новацій — грейдинг, як база побудови нової справедливої політики винагороди. Їхньому впровадженню передував етап пошуку оптимальної бази для аналізу результативності кадрового складу НБУ та оцінки якості та кількісної участі співробітників відповідних департаментів у показниках ефективності діяльності.

До складу організаційно-інструментального забезпечення також належать: механізми фондування і кредитування (рефінансування), які опосередковують рух основних фінансових потоків банківської системи, які реалізуються через відносини між банками і клієнтами, банками і Національним банком України; механізми взаємовідносин між банками та іншими регуляторами фінансового ринку.

Призначення «блоку» — забезпечити підґрунтя, завданням якого є оптимальний перерозподіл грошових потоків і задоволення інтересів усіх задіяних у цьому учасників.

Інформаційно-аналітичним забезпеченням механізму виступає відповідна інформація, яка лежить в основі аналізу та оцінки результатів діяльності банківських установ та макроекономічні та пруденційні дані, які безпосередньо впливають на показники розвитку банківського сектору. Постійний аналіз цих даних дає можливість вчасно реагувати на потенційні дестабілізуювальні чинники та застосовувати відповідні запобіжні регуляторні впливи. У структурі НБУ це завдання покладено на відповідні департаменти.

Оприлюднення цієї інформації відбувається через: Звіт про фінансову стабільність (два рази на рік, починаючи з червня 2016 року); систему індикаторів фінансової стабільності банківської системи, яку Національний банк імплементує на вимогу Міжнародного валютного фонду; пресрелізи (як основний засіб комунікації НБУ); власні дослідження НБУ (в частині фінансової стабільності — щодо політики мікро- та макропруденційного регулювання).

Ми пропонуємо включити у блок інформаційно-аналітичного забезпечення індикатори фінансової стабільності банківської системи (визначені у [11]), за якими здійснюються її аналіз та оцінка, та які поділяються на індикатори впливу НБУ на фінансову стабільність банківської системи (обсяг валових міжнародних резервів, індекс інфляції, офіційний валютний курс, співвідношення середньозваженої ставки рефінансування до середньозваженої ставки за кредитами банків в національній валюті) та індикатори фінансової стабільності банків другого рівня (показники адекватності капіталу, ліквідності, структури активів і пасивів, ефективності діяльності, фінансових ризиків).

Також вважаємо за доцільне введення до інформаційно-аналітичного блоку виділених у [2] макроекономічних детермінантів забезпечення фінансової стабільності банківської системи (валютний курс, індекс споживчих цін, депозитна процентна ставка у валюті, золотовалютні резерви), які обґрунтовані математично з використанням факторного та кореляційно-регресійного аналізу та є інформаційною базою для прогнозування можливого рівня фінансової стабільності і своєчасної адаптації до екзогенних змін.

Важливий змістовний блок механізму — методологічне забезпечення, яке реалізується через сукупність постанов та інструкцій Національного банку України, дотримання яких банками є обов'язковим, а також науково-методичні підходи до оцінювання і забезпечення фінансової стабільності банківської системи:

- диференційований підхід до оцінювання фінансової стабільності банківської системи, розроблений і реалізований у [12];
- науково-методичний підхід до визначення макроекономічних детермінантів забезпечення фінансової стабільності банківської системи, запропонований у [2];
- методичний підхід до визначення впливу суб'єктного чинника на фінансову стабільність банківської системи [13];
- методичний інструментарій визначення цільових параметрів ефективності державних банків для забезпечення фінансової стабільності банківської системи [14];
- методичні засади визначення узгодженості фінансових потоків в системі забезпечення фінансової стабільності банківської системи [2].

Базовими документами, які забезпечують ефективне та стабільне функціонування банківської системи і формують умови для оптимізації основних проблемних ситуацій, є: Основні принципи ефективного банківського нагляду (основні Базельські принципи) і положення

Базельських угод про капітал; Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001, № 368 (зі змінами та доповненнями); Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків», схвалені постановою Правління Національного банку України від 15.03.2004, № 104 (зі змінами та доповненнями); Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України, схвалені Постановою Правління Національного банку України від 02.08.2004, № 361 (зі змінами та доповненнями); Порядок визначення та затвердження рейтингової оцінки банку за рейтинговою системою CAMELSO, схвалений рішенням Правління Національного банку України 01.11.2016, № 393-рш; Рішення Комісії Національного банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків «Про затвердження показників раннього реагування» від 25 січня 2013 року, № 41; Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затверджене Постановою Правління Національного банку України 30.06.2016, № 351; Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 22.12.2017, № 141; рішення Правління Національного банку України від 28.12.2017, № 848-рш «Про затвердження технічного завдання для здійснення оцінки стійкості банків та банківської системи України»; Постанова Правління Національного банку України «Про особливості здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України у 2018 році» № 94 від 14 серпня 2018 року; Методика здійснення моніторингу фінансового стану банків, схвалена Рішенням Правління Національного банку України від 30 січня 2018 року № 60-рш, інші постанови та інструкції Національного банку України.

Намір перелічених регуляцій, особливо — ухвалених і відредагованих у період після системної кризи 2014—2015 років: поступовий перехід від контролю за дотриманням правил і нормативів до введення у наглядові процедури нагляду на основі ризиків з подальшим переходом до оцінки діяльності банку та стійкості його бізнес-моделі з відповідним удосконаленням використовуваного інструментарію, більш адекватного сучасним умовам ведення банківської діяльності.

Суб'єктами механізму забезпечення фінансової стабільності банківської системи, які здійснюють адаптивне регулювання, є:

- зовнішні (Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг — Нацкомфінпослуг);
- внутрішні (Національний банк України, менеджмент банків: КУАП, підрозділ ризик-менеджменту та інші).

Об'єктами механізму доцільно визначити [15] такі:

- банківську систему (загалом) — при системному аналізі;
- окремі банки (центральний банк, державні банки, банки з іноземним капіталом, банки з приватним капіталом) — при секторальному аналізі.

Це зумовлює виділення в цьому «блоці» параметрів, на які спрямовані відповідні управлінські впливи [2; 11; 12; 14; 16]: параметри впливу Національного банку на фінансову стабільність банківської системи; параметри функціонування державних банків; параметри функціонування банків з іноземним капіталом; параметри функціонування банків з вітчизняним приватним капіталом; рух фінансових потоків у межах банківської системи.

Додатково до складу об'єктів регулюючих впливів доцільно додати складову «рух фінансових потоків у межах банківської системи», що обґрунтовано у [2; 3]. Це, у свою чергу, формує різні (за своїм характером) регулятивні впливи: з боку окремих регуляторів фінансового ринку; з боку Національного банку України; з боку менеджменту конкретного банку.

Відповідно до визначених вище складових схему організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової стабільності банківської системи наведено на *рис. 1*.

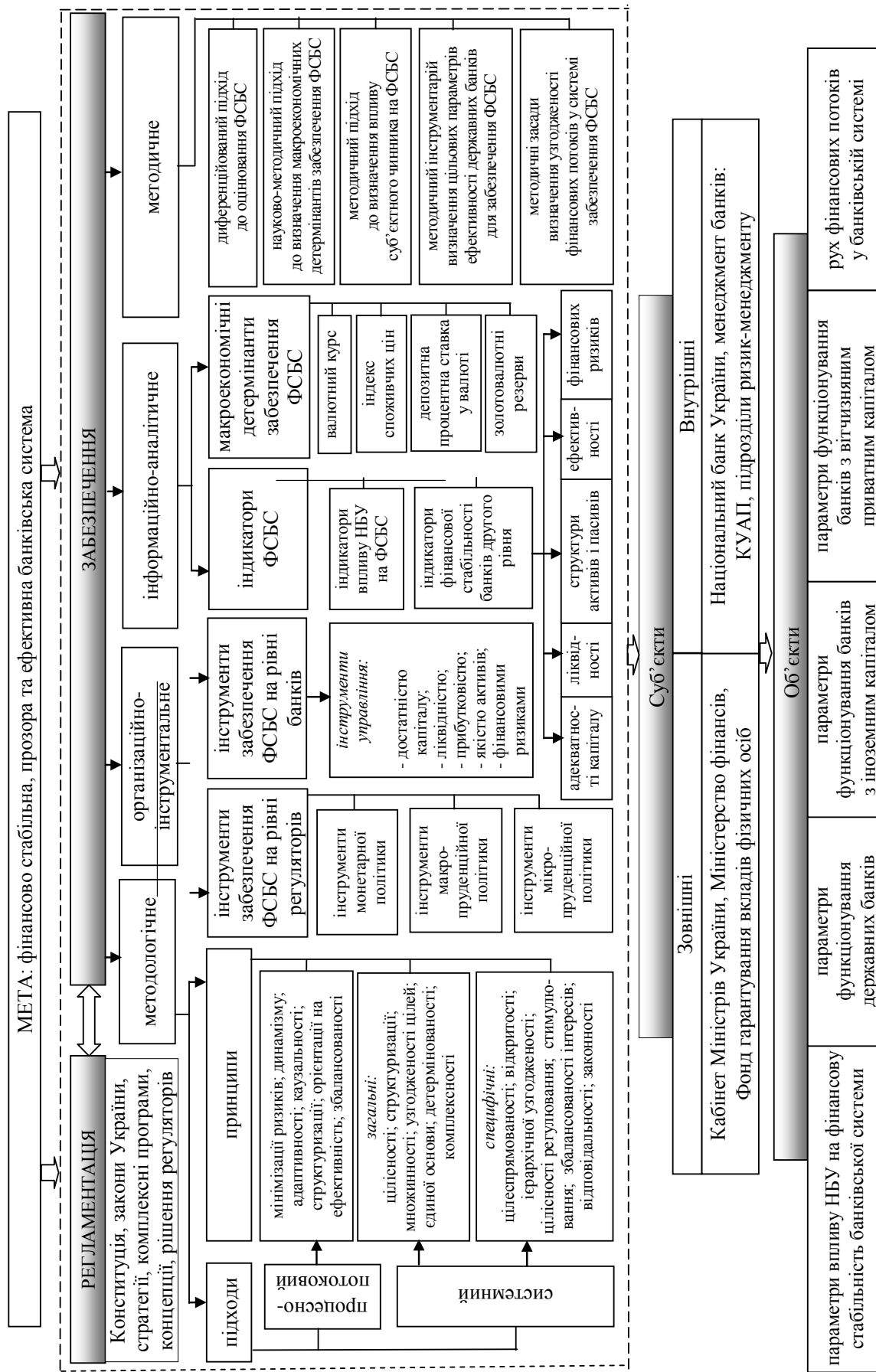

Рис. 1. Схеми організаційно-економічного механізму забезпечення ФСБС

Примітка. Розробка авторів.

Основними функціями, покладеними на механізм забезпечення фінансової стабільності банківської системи, є:

- змістовне «перезавантаження» макропруденційної складової загальноекономічної політики держави, спрямоване на підвищення здатності протистояти зовнішнім і внутрішнім впливам;
- урахування процесно-потокowego підходу та формалізація зв'язків, які опосередковують рух фінансових ресурсів між суб'єктами фінансової системи;
- балансування вхідних і вихідних фінансових потоків через постійний моніторинг, оцінювання, діагностування та виявлення потенційних ризиків, які загрожують потенційними дисбалансами усєї фінансової системи;
- забезпечення реалізації принципу пропорційності та інтенсивності наглядових стратегій і процедур залежно від ступеня значимості банку на ринку (ступінь впливу негативних факторів на банківську систему та економіку загалом) і рівня ризику, який він продукує (визначається на основі бізнес-моделі банку);
- забезпечення адаптивності регулювання банківської системи (та створення умов для розвитку нових фінансових інструментів і бізнес-моделей, які відповідають вимогам динамічного середовища в Україні та світі) [9];
- формування ефективного та конкурентоспроможного середовища, спроможного забезпечити зростання стабільності та привабливості банківської системи;
- підвищення рівня довіри до банків як висхідної якісної категорії інституційної архітектури банківської системи;
- згладжування циклічності розвитку фінансової та економічної систем;
- мінімізація дії внутрішніх і зовнішніх загроз та ризиків.

Практичний приклад застосування елементів механізму забезпечення фінансової стабільності банківської системи у їхній взаємодії подано на *рис. 2*.

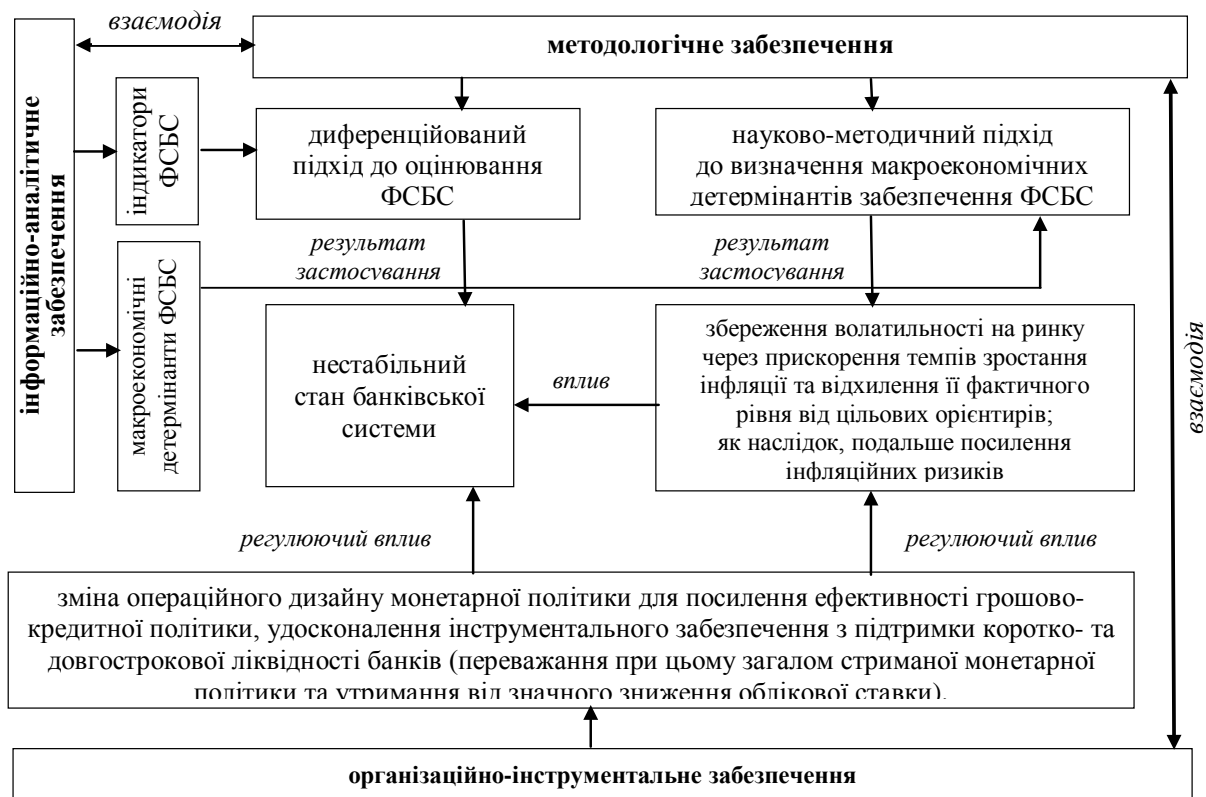

Рис. 2. Практичний приклад застосування елементів механізму забезпечення ФС БС у їхній взаємодії

Примітка. Розробка авторів.

Практична значущість запропонованого в роботі механізму полягає у поєднанні методологічного, організаційно-інструментального, інформаційно-аналітичного, методичного забезпечення та у спрямуванні дії цих елементів на забезпечення здатності банківської системи підтримувати стан фінансової рівноваги, протистояти негативному впливові зовнішніх і внутрішніх факторів, нейтралізувати ризики та кризові тенденції, ефективно виконувати функції.

Висновки. Сучасні умови господарювання, зумовлені постійним пристосуванням до викликів, вимагають переосмислення наявних підходів, у тому числі до формування механізму забезпечення стабільності банківської системи. Як базові, структурні, складові зараз повинні враховуватись не ті, наявність яких треба сприймати апріорі, а ті, реалізація яких сприятиме досягненню поставлених завдань.

Фінансова стабільність банківської системи — це таргет, який треба інтегрувати в щоденну операційну діяльність банків із постійною «звіркою» усіх цілей та KPI, а також поширити на всі бізнес-моделі банків і, відповідно, мотивувати їхній топ-менеджмент для його досягнення. Вона детермінована елементами, які становлять основу відповідного механізму її забезпечення і є найкращою опцією для розвитку та піднесення економіки на якісно новий рівень.

Запропонований механізм забезпечення фінансової стабільності банківської системи завдяки скоординованій дії його складових дозволить забезпечити її довгострокову здатність до збереження стану стійкої рівноваги, ефективного виконання функцій, постійного розвитку, протидії збурювальним факторам і ризикам за умови когерентності вхідних і вихідних фінансових потоків.

Література

1. Погореленко Н. П. Парадигма організаційно-економічного механізму забезпечення фінансової стабільності банківської системи [Електронний ресурс] / Н. П. Погореленко // Вісник НТУ «ХПІ». Економічна серія. — 2018. — № 15. — С. 70—83. — Режим доступу : <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/36415>.
2. Погореленко Н. П. Науково-методологічні засади забезпечення фінансової стабільності банківської системи України : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.08 [Електронний ресурс] / Н. П. Погореленко. — Київ, 2019. — 741, [18] с. — Режим доступу : <http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/handle/123456789/2169>.
3. Процесно-потоковий підхід до розкриття фінансової стабільності банківської системи [Електронний ресурс] / А. Я. Кузнецова, Н. П. Погореленко // Вісник Університету банківської справи. — 2018. — № 2. — С. 3—16. — Режим доступу : <http://visnik.ubsnbu.edu.ua/article/view/149731>.
4. Погореленко Н. П. Концептуальні положення щодо забезпечення фінансової стабільності банківської системи [Електронний ресурс] / А. Я. Кузнецова, Н. П. Погореленко // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. — 2018. — № 3. — С. 4—16. — Режим доступу : <http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/handle/123456789/1425>.
5. Показатели финансовой устойчивости : руководство по составлению [Электронный ресурс]. — Вашингтон, округ Колумбия, США : Международный валютный фонд, 2007. — Режим доступа : <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fsi/guide/2006/pdf/rus/guide.pdf>.
6. Макропруденційна політика [Електронний ресурс] / Національний банк України. — Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=32146413&cat_id=32146412.
7. Основні функції структурних підрозділів Національного банку України [Електронний ресурс] / Національний банк України. — Режим доступу : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=24604231>.
8. Погореленко Н. П. Стабільність банківської системи: теорія, методологія, практика : монографія / Н. П. Погореленко. — Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2018. — 615 с.
9. Стратегія Національного банку України [Електронний ресурс] / Національний банк України. — Режим доступу : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=64754192>.
10. Річний звіт Національного банку України за 2017 рік [Електронний ресурс] / Національний банк України. — Режим доступу : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=71165707>.
11. Погореленко Н. П. Обґрунтування переліку індикаторів фінансової стабільності банківської системи [Електронний ресурс] / Н. П. Погореленко // Економіка розвитку. — 2018. — № 3. — С. 1—16. — Режим доступу : <https://businessperspectives.org/journals/economics-of-development/issue-299/justification-of-the-list-of-indicators-financial-stability-of-the-banking-system>.
12. Кузнецова А. Я. Оцінювання фінансової стабільності банківської системи на основі диференційованого підходу [Електронний ресурс] / А. Я. Кузнецова, Н. П. Погореленко // Banks and Bank System. — 2018. — Вип. 3. — Т. 13. — С. 120—133. — Режим доступу : <https://businessperspectives.org/banks-and-bank-systems/issue-291/assessment-of-the-banking-system-financial-stability-based-on-the-differential-approach>.
13. Погореленко Н. П. Вплив суб'єктивного чинника на стабільність банківської системи [Електронний ресурс] / Н. П. Погореленко // Економічний аналіз. — 2018. — Т. 18. — № 1. — С. 178—195. — Режим доступу : <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1502>.
14. Погореленко Н. П. Перегляд функціоналу державних банків в системі забезпечення фінансової стабільності банківської системи України [Електронний ресурс] / Н. П. Погореленко // Вісник Харківського національного університету імені

В. Н. Каразіна. Серія «Економічна». — 2018. — № 95. — С. 30—39. — Режим доступу : <https://periodicals.karazin.ua/economy/article/view/12582>.

15. Погореленко Н. П. Теоретичний погляд щодо взаємності та розбіжності між поняттями «банківська система» та «банківський сектор» / Н. П. Погореленко // Вісник Черкаського університету. Економічні науки. — 2014. — № 12 (305). — С. 93—99.
16. Погореленко Н. П. Концептуальні положення щодо забезпечення фінансової стабільності банківської системи [Електронний ресурс] / А. Я. Кузнєцова, Н. П. Погореленко // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. — 2018. — № 3. — С. 4—16. — Режим доступу : <http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/handle/123456789/1425>.

Статтю рекомендовано до друку 20.05.2020

© Кузнєцова А. Я., Погореленко Н. П.

References

1. Pohorelenko, N. P. (2018). Paradyhma orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu zabezpechennia finansovoi stabilnosti bankivskoi systemy. [Paradigm of organizational and economic mechanism of financial stability of the banking system]. *Visnyk NTU «KhPI». Ekonomichna seriia — Bulletin of NTU «KhPI». Economic series*, 15, 70—83. Retrieved from <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/36415> [in Ukrainian].
2. Pohorelenko, N. P. (2019). Naukovo-metodolohichni zasady zabezpechennia finansovoi stabilnosti bankivskoi systemy Ukrainy. [Scientific and methodological principles of ensuring the financial stability of the banking system of Ukraine]. *Doctor's thesis*. Retrieved from <http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/handle/123456789/2169> [in Ukrainian].
3. Kuznetsova, A. Ya., & Pohorelenko, N. P. (2018). Protsešno-potokovy pidkhid do rozkryttia finansovoi stabilnosti bankivskoi systemy [Process-flow approach to the disclosure of financial stability of the banking system]. *Visnyk Universytetu bankivskoi spravy — Bulletin of the Banking University*, 2, 3—16. Retrieved from <http://visnyk.ubsnbu.edu.ua/article/view/149731> [in Ukrainian].
4. Kuznetsova, A. Ya., & Pohorelenko, N. P. (2018). Kontseptualni polozhennia shchodo zabezpechennia finansovoi stabilnosti bankivskoi systemy [Conceptual provisions for ensuring the financial stability of the banking system]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky — Financial and credit activities: problems of theory and practice*, 3, 4—16. Retrieved from <http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/handle/123456789/1425> [in Ukrainian].
5. *Pokazateli finansovoi ustojchivosti: Rukovodstvo po sostavleniyu [Indicators of financial stability. Compilation Guide]*. (2007). Washington, DC, USA: International Monetary Fund. Retrieved from <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fsi/guide/2006/pdf/rus/guide.pdf> [in Russian].
6. Natsionalnyi bank Ukrainy. (n. d.). *Makroprudentsiina polityka [Macroeconomic policy]*. Retrieved from https://bank.gov.ua/control/en/publish/article?art_id=32146413&cat_id=32146412 [in Ukrainian].
7. Natsionalnyi bank Ukrainy. (n. d.). *Osnovni funktsii strukturnykh pidrozdiliv Natsionalnoho banku Ukrainy [The main functions of structural units of the National Bank of Ukraine]*. Retrieved from <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=24604231> [in Ukrainian].
8. Pohorelenko, N. P. (2018). *Stabilnist bankivskoi systemy: teoriia, metodolohiia, praktyka [Stability of the banking system: theory, methodology, practice]*. Kyiv: DVNZ «Universytet bankivskoi spravy» [in Ukrainian].
9. Natsionalnyi bank Ukrainy. (n. d.). *Stratehiia Natsionalnoho banku Ukrainy [Strategy of the National Bank of Ukraine]*. (n. d.). Retrieved from <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=64754192> [in Ukrainian].
10. Natsionalnyi bank Ukrainy. (n. d.). *Richnyi zvit Natsionalnoho banku Ukrainy za 2017 rik [Annual report of the National Bank of Ukraine for 2017]*. (2018). Retrieved from <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=71165707> [in Ukrainian].
11. Pohorelenko, N. P. (2018). Obgruntuvannia pereliku indyktoriv finansovoi stabilnosti bankivskoi systemy [Substantiation of the list of indicators of financial stability of the banking system]. *Ekonomika rozvytku — Economics of Development*, 3, 1—16. Retrieved from <https://businessperspectives.org/journals/economics-of-development/issue-299/justification-of-the-list-of-indicators-financial-stability-of-the-banking-system> [in Ukrainian].
12. Kuznetsova, A. Ya., & Pohorelenko, N. P. (2018). Otsiniuvannia finansovoi stabilnosti bankivskoi systemy na osnovi dyferentsiiovanoho pidkhodu [Estimation of financial stability of the banking system on the basis of a differentiated approach]. *Banks and Bank System*, 3, 13, 120—133. Retrieved from <https://businessperspectives.org/banks-and-bank-systems/issue-291/assessment-of-the-banking-system-financial-stability-based-on-the-differential-approach> [in Ukrainian].
13. Pohorelenko, N. P. (2018). Vplyv subiektnoho chynnyka na stabilnist bankivskoi systemy [Influence of the subjective factor on the stability of the banking system]. *Ekonomichnyi analiz — Economic analysis*, 18, 1, 178—195. Retrieved from <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1502> [in Ukrainian].
14. Pohorelenko, N. P. (2018). Perehliad funktsionalu derzhavnykh bankiv v systemi zabezpechennia finansovoi stabilnosti bankivskoi systemy Ukrainy [Review of the functionality of state banks in the system of financial stability of the banking system of Ukraine]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriiia «Ekonomichna» — Bulletin of the Karazin Kharkiv National University. Economic series*, 95, 30—39. Retrieved from <https://periodicals.karazin.ua/economy/article/view/12582> [in Ukrainian].
15. Pohorelenko, N. P. (2014). Teoretychnyi pohliad shchodo vzaiemnosti ta rozbizhnosti mizh poniatyamy «bankivska sistema» ta «bankivskiy sektor» [Theoretical view on the reciprocity and differences between the concepts of «banking system» and «banking sector»]. *Visnyk Cherkaskoho Universytetu. Ekonomichni nauky — Bulletin of the Cherkasy University. Economic Sciences*, 12 (305), 93—99 [in Ukrainian].
16. Pohorelenko, N. P. (2018). Kontseptualni polozhennia shchodo zabezpechennia finansovoi stabilnosti bankivskoi systemy [Conceptual provisions for ensuring the financial stability of the banking system]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky — Financial and credit activities: problems of theory and practice*, 3, 4—16. Retrieved from <http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/handle/123456789/1425> [in Ukrainian].

The article is recommended for printing 20.05.2020

© Kuznetsova A., Pohorelenko N.